

«Οι αγρι-άνθρωποι, πολίτες του μέλλοντος» Διαδραστικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Αρκτούρου

Χαρούλα Κρομιάδου¹, Μάριος Κίρλας², Μαίρη Κυμαμέτη³, Παναγιώτα Παρανού-Λιόλιου⁴, Όλγα Στάθη⁵, Θεοδότη Τζημούλη⁶, Βασιλική Τσιόγκα⁷

1. Ιδιότητα: Φιλολόγος- Παιδαγωγός, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

E-mail: hkromiadou@arcturos.gr

Φορέας: ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Ρογκότη 3, 54624 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310555920/ 6972901670

2. Φοιτητής Γεωλογίας, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

mariosk21989@yahoo.com

3. Φιλολόγος (Mcs), ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

mkiameti@hotmail.com

4. Περιβαλλοντολόγος-Βιολόγος (Mcs), ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

giota.paranou@gmail.com

5. Φοιτήτρια Κτηνιατρικής, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

loga_st@hotmail.com

6. Περιβαλλοντολόγος, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

theodoti.tzimouli@gmail.com

7. Δασολόγος (Mcs), ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

vtsiogka@bio.auth.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ «Οι Αγρι-άνθρωποι, Πολίτες του μέλλοντος» σχεδιάστηκε από την παιδαγωγική ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα της ηπειρωτικής Ελλάδας και την αειφορική διαχείρισή τους. Απευθύνεται σε μαθητές των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού (Ε', ΣΤ') και του Γυμνασίου. Έχει τη μορφή διαδραστικής παρουσίασης και στην σχολική τάξη υλοποιείται ως τηλεπαιχνίδι. Όλοι οι μαθητές/τριες συμμετέχουν και έχουν ενεργό ρόλο, ενώ η γνώση παρουσιάζεται με παιγνιώδη και ψυχαγωγικό τρόπο. Πέραν των περιβαλλοντικών ζητημάτων που αναφέρονται -και αφορούν στην ηπειρωτική Ελλάδα-, τα παιδιά παίζουν με ερωτήσεις Οικολογίας, Γεωγραφίας και Πολιτισμού που είναι καταναμημένες σε κάθε διοικητική περιφέρεια. Το παιχνίδι συμπληρώνεται και με εικαστικά βίντεο που οπτικοποιούν με πρωτότυπο και καλλιτεχνικό τρόπο τις πληροφορίες. Βασικός στόχος είναι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των παιδιών αλλά και η προβολή της ελληνικής περιβαλλοντικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μας, σε μια εποχή που η χώρα μας δοκιμάζεται.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Περιβαλλοντική εκπαίδευση, διαδραστική παρουσίαση, αειφορική διαχείριση, περιβαλλοντικά ζητήματα, βιωματική μάθηση, μιντιακός γραμματισμός.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είναι ελληνική, μη κυβερνητική οργάνωση για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της αειφορίας στην ελληνική ύπαιθρο. Με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση των Προστατευόμενων Ορεινών Περιοχών και την παροχή ειδικής τεχνογνωσίας για τις επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ υλοποιεί διασυνοριακά προγράμματα για την προστασία των ορεινών οικοσυστημάτων με έμφαση στην αρκούδα και τα μεγάλα θηλαστικά.

Η λειτουργία του Περιβαλλοντικού Κέντρου ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ στο νομό Φλώρινας έδωσε λύση στο πρόβλημα των αιχμάλωτων αρκούδων και λύκων καθώς και στην ενημέρωση του κοινού για τα μεγάλα θηλαστικά.

Η αναπαραγωγή του ελληνικού ποιμενικού σκύλου και η δωρεάν διάθεση του σε κτηνοτρόφους ορεινών περιοχών αποσκοπεί στην αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είναι αστική, μη κερδοσκοπική εταιρία και ασκεί πολιτική πίεση για την προστασία της φύσης αναπτύσσοντας δράσεις ευαισθητοποίησης κοινού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εθελοντισμού.

Ειδικότερα στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ διαθέτει ειδικευμένη παιδαγωγική ομάδα, η οποία αποτελείται από επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων, και εδώ και 20 χρόνια παράγει περιβαλλοντικά προγράμματα, όλα εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας, τα οποία υλοποιούνται κάθε χρόνο σε 100.000 μαθητές και μαθήτριες.

Το πρόγραμμα «Οι Αγρι-άνθρωποι, Πολίτες του μέλλοντος» απευθύνεται στους/στις μαθητές/τριες της Ε' και Στ' και των τριών τάξεων του Γυμνασίου.

Ο σχεδιασμός του είναι κατάλληλος για την αξιοποίησή του από τον/την εκπαιδευτικό τόσο στο επίσημο σχολικό πρόγραμμα όσο και σε δραστηριότητες που αφορούν σε θεματικές του Ολοήμερου Δημοτικού και της Ευέλικτης Ζώνης στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης αλλά και στην εκπόνηση σχεδίων εργασίας (projects).

Το περιεχόμενό του βασίστηκε στα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν από τις επιστήμες της Βιολογίας, της Δασολογίας, της Ζωολογίας, της Οικολογίας, της Μουσειολογίας, της Ιστορίας και Λαογραφίας, της Γεωγραφίας, της Διδακτικής και της Παιδαγωγικής, αλλά και σε κοινωνιολογικά δεδομένα που σχετίζονται με συγκεκριμένες στάσεις και αντιλήψεις παιδιών και ενηλίκων για τα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος υλοποιήθηκε από μια μεγάλη διαθεματική επιστημονική ομάδα (βιολόγοι, δασολόγοι, φιλόλογοι-παιδαγωγοί, γεωλόγος, περιβαλλοντολόγοι, δασολόγοι, κτηνίατρος).

Το cd περιλαμβάνει την παρουσίαση, η οποία είναι σε μορφή παιχνιδιού και τον οδηγό δασκάλου. Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες-αγέλες και αρχίζουν το παιχνίδι. Η ηπειρωτική Ελλάδα είναι χωρισμένη σε διοικητικές περιφέρειες και η κάθε περιφέρεια περιλαμβάνει κλειστές ερωτήσεις τύπου multiple choice. Υπάρχουν

επίσης εισαγωγικά εικαστικά βίντεο που κάνουν το παιχνίδι πιο διασκεδαστικό. Στο τέλος του παιχνιδιού τα παιδιά έχουν αποκομίσει πολλές εμπειρίες περιβαλλοντικού και πολιτιστικού περιεχομένου.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μέσα από την προβολή της παρουσίασης επιδιώκεται για τους μαθητές και τις μαθήτριες:

- Να γνωρίζουν σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα και δράσεις που αφορούν στην άγρια ζωή και τη φύση της ηπειρωτικής Ελλάδας.
- Να αντιληφθούν τους αειφορικούς τρόπους διαχείρισης και τις μεθόδους επιστημονικής έρευνας για τα ζητήματα αυτά.
- Να αναπτύξουν στρατηγικές μάθησης μέσα από το παιχνίδι γνώσεων.
- Να εντοπίσουν τις ανθρώπινες πρακτικές που προκαλούν προβλήματα στην αρμονική σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον αλλά και, αντιθέτως, τις σωστές και ορθολογικές πρακτικές τόσο της Πολιτείας όσο και των φορέων και πολιτών για την προστασία της φύσης.
- Να συνειδητοποιήσουν την άμεση αλληλεξάρτηση των ανθρώπων από τη φύση.
- Να ευαισθητοποιηθούν και να δράσουν προς την κατεύθυνση της αρμονικής συμβίωσης ανθρώπου και άγριας ζωής.
- Να ψυχαγωγηθούν, να διασκεδάσουν και να συνεργαστούν ομαδικά.
- Να απολαύσουν τα εικαστικά μέρη του προγράμματος (εκπαιδευτικά βίντεο), αλλά και να προβληματιστούν για τα θέματα που προβάλλονται.

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ποιοί είναι οι Αγρι-άνθρωποι

Η χρήση του τίτλου του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι συμβολική. Στο λογότυπο εμφανίζονται παιδιά εφηβικής ηλικίας. Όσοι νέοι παρακολουθούν το πρόγραμμα μπαίνουν στη διαδικασία να ταυτιστούν με τους ήρωες και να γίνουν Αγρι-άνθρωποι. Είναι παιδιά της σύγχρονης εποχής που αναθεωρούν τη σχέση τους με τη φύση και την άγρια ζωή.

Ποιοι, όμως, είναι οι Αγρι-άνθρωποι; Πρόκειται για ανατροπή της έννοιας «αγριάνθρωπος», καθώς δεν είναι ο βίαιος άνθρωπος, ο απολίτιστος, ο ακοινωνήτος.

Οι Αγρι-άνθρωποι είναι άνθρωποι που, όπως και στο αρχαίο παρελθόν (άνθρωποι του αγρού), αγαπούν και σέβονται τη φύση είτε ζουν κοντά σε αυτήν (ύπαιθρος) είτε μακριά της (πόλη). Έχουν γνώσεις τόσο για το περιβάλλον όσο και για τα υπόλοιπα ζητήματα του ανθρώπινου πολιτισμού και βρίσκουν λύσεις που εξασφαλίζουν την αρμονική συνύπαρξη άγριας ζωής και φύσης χωρίς να επιβαρύνεται είτε η φύση είτε ο ανθρώπινος πολιτισμός. Βασικός γνώμονας της δράσης αυτής είναι η αειφορική ανάπτυξη και η πρόοδος των ανθρώπων αλλά και της φύσης.

Σχήμα 1: Το εξώφυλλο του παιχνιδιού

Ένας άνθρωπος που κάνει την άγρια ζωή κομμάτι της ζωής του, έρχεται πιο κοντά στη φύση και διαμορφώνει διαφορετικά το μέλλον της Ελλάδας και γενικότερα της ανθρωπότητας, γι' αυτό και γίνεται Πολίτης του μέλλοντος.

Το πεδίο δράσης του παιχνιδιού

Τα παιδιά παίζουν με την ηπειρωτική Ελλάδα, η οποία είναι χωρισμένη σε 9 διοικητικές Περιφέρειες με βάση το σχέδιο Καλλικράτης. Η επιλογή της ηπειρωτικής Ελλάδας σχετίζεται με το χώρο δράσης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ αλλά και άλλων περιβαλλοντικών οργανώσεων με τις οποίες ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ συνεργάζεται. Πιο συγκεκριμένα οι περιφέρειες είναι: 1. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 3. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, 4. Περιφέρεια Ηπείρου, 5. Περιφέρεια Θεσσαλίας, 6. Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 7. Περιφέρεια Αττικής, 8. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και 9. Περιφέρεια Πελοποννήσου

Σχήμα 2: Ο χάρτης με τις περιφέρειες

Οι ερωτήσεις

Όλες οι ερωτήσεις είναι κλειστού περιεχομένου πολλαπλής επιλογής. Κάθε ερώτηση έχει 3 απαντήσεις και έχουν την εξής δομή: α) Η σωστή απάντηση, β) Μια απάντηση που προσιδιάζει τη σωστή αλλά είναι λανθασμένη και γ) Μια απάντηση που συνήθως κινείται στα πλαίσια του χιούμορ.

Στο παιχνίδι οι Ερωτήσεις χωρίζονται σε ΑΓΡΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ και σε ΠΟΛΥ ΑΓΡΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ.

Σχήμα 3: ΑΓΡΙΑ ερώτηση

Οι ΠΟΛΥ ΑΓΡΙΕΣ ερωτήσεις

Στις ΠΟΛΥ ΑΓΡΙΕΣ ερωτήσεις βασικός στόχος είναι να πληροφορηθούν οι μαθητές/τριες να μάθουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα που υπάρχουν ανά περιφέρεια, αλλά και ο τρόπος διαχείρισής τους. Στις απαντήσεις τα παιδιά δεν θα βρουν μόνο τη λύση στο εκάστοτε ερώτημα αλλά θα μάθουν και να αποφεύγουν και τυχόν εσφαλμένες εκτιμήσεις για τη λύση ενός προβλήματος. Κάποια από τα ζητήματα αυτά έχουν ήδη διαχειριστεί ορθώς (π.χ. Εθνικό Πάρκο Πρεσπών) και σε αρκετά επιβάλλεται άμεση αειφορική διαχείριση (είδη υπό εξαφάνιση, υποβάθμιση βιοτόπων).

Οι ερωτήσεις χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες. Η πρώτη αναφέρεται στα άγρια ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση όπως η αρκούδα, ο λύκος και ο βασιλαετός. Με βάση το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων στην Ελλάδα, επιλέχθηκαν θηλαστικά, πτηνά αλλά και αμφίβια τα οποία αποτελούν είδη-δείκτες στα οικοσυστήματα. Στόχος ήταν να προβληθούν οι λόγοι που τα εν λόγω ζώα απειλούνται με εξαφάνιση, να δοθεί έμφαση στην ανθρώπινη παρέμβαση που τα απειλεί και να προταθούν αειφορικές λύσεις για την αύξηση των απειλούμενων πληθυσμών.

Η δεύτερη κατηγορία είναι οι προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα και τα μέτρα που λήφθηκαν, έτσι ώστε να διατηρηθεί η ισορροπία στα οικοσυστήματα. Ενδεικτικά γίνεται αναφορά στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών και στο Παρθένο Δάσος Φρακτού προβάλλοντας τα υπάρχοντα μέτρα που έχουν παρθεί ως επαρκή για την ισορροπία ανάμεσα στα είδη.

Εκτός όμως από τα προστατευόμενα είδη πολλά προβλήματα αντιμετωπίζουν και όλα τα άγρια ζώα απειλούμενα ή μη. Έτσι στην τρίτη κατηγορία παρουσιάζονται προβλήματα που προκαλεί ο άνθρωπος στα άγρια ζώα, όπως τα δηλητηριασμένα δολώματα αλλά και λύσεις που δίνει ο ίδιος ο άνθρωπος για τα τραυματισμένα άγρια ζώα, όπως τα Κέντρα Περίθαλψης Άγριας Ζωής.

Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά δίνεται στο βασικό πρόβλημα των πυρκαγιών. Η αντιμετώπιση που δίνεται ως λύση δεν είναι μονοδιάστατη με άξονα μόνο την χλωρίδα, αλλά αντιμετωπίζεται ολιστικά, προκρίνοντας όχι μόνο τις αναδασώσεις όταν αυτές είναι απαραίτητες, αλλά και τη φύλαξη των δασών και, πρώτιστα, την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση.

Οι ΑΓΡΙΕΣ ερωτήσεις- Οικολογία

Οι ερωτήσεις της ενότητας «Οικολογία» επιλέχθηκαν με κριτήριο να μάθουν οι μαθητές κάποια βασικά και χαρακτηριστικά στοιχεία για την οικολογία της κάθε περιφέρειας. Περιλαμβάνονται ερωτήσεις για τα άγρια ζώα, τα δάση των περιοχών, τα κέντρα περιθαλψής άγριων ζώων, τους βιοτόπους και οτιδήποτε σχετίζεται με την οικολογία της άγριας ζωής και φύσης στις περιοχές αυτές. Για παράδειγμα, τα παιδιά καλούνται να απαντήσουν για το μέσο όρο ζωής μίας αρκούδας, τη διατροφή της αγριόγατας, αλλά και για το πώς γίνεται σωστά μία αναδάσωση. Έτσι, οι μαθητές εξοικειώνονται με κάποιες από τις πληροφορίες που πρέπει κάποιος να γνωρίζει, έτσι ώστε να πάρει το ερέθισμα και να ενδιαφερθεί για να μάθει περισσότερα για την άγρια ζωή και την προστασία της.

Οι ΑΓΡΙΕΣ ερωτήσεις- Γεωγραφία

Στην ενότητα Γεωγραφία οι ερωτήσεις που επιλέχθηκαν έχουν ως κύριο στόχο οι μαθητές να μάθουν και να ανακαλύψουν περιοχές της Ελλάδας έντονης οικολογικής σημασίας αλλά και ιδιαίτερου φυσικού κάλους, όπου φιλοξενούνται σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. Πιο αναλυτικά επιλέχθηκαν γεωμορφές (σπήλαια και φαράγγια) και γεωμορφολογικοί σχηματισμοί (βουνά, ποτάμια και λίμνες), οι οποίοι πρωτεύουν μορφολογικά από τους υπόλοιπους, π.χ. χρησιμοποιήθηκε το βουνό του Ολύμπου γιατί είναι το ψηλότερο στην Ελλάδα. Επίσης, γίνεται αναφορά σε προστατευόμενες περιοχές, όπου σε αυτές απαντώνται πολλά είδη που κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Μέσα από τις ερωτήσεις στόχος είναι τα παιδιά να γνωρίσουν μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς όπως τα Μετέωρα, προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης και μεγάλα τεχνικά έργα τα οποία κατασκευάστηκαν για την εξυπηρέτηση των ανθρώπων σε εναρμόνιση με το περιβάλλον. Τέλος, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο να μάθουν τα παιδιά τις περιφέρειες, τους νομούς και τις πρωτεύουσες αυτών.

Οι ΑΓΡΙΕΣ ερωτήσεις- Πολιτισμός

Η εκπαιδευτική πράξη θεωρείται ένα υψηλό πολιτισμικό γεγονός στη ζωή κάθε ανθρώπου. Πρόκειται για σημείο αναφοράς, αφού καλωσορίζει τον "εν δυνάμει ενήλικα" στον κόσμο της διανόησης. Κάθε προσπάθεια αγωγής, οφείλει να είναι συνδεδεμένη με την προβολή και την ανάδειξη πολιτισμικών φορτίων και διαστάσεων.

Το εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα προσανατολισμένο από παιδαγωγικής άποψης και στην πολιτισμική διάσταση της εκπαίδευσης, αντιμετωπίζει με θετικό τρόπο τον πολιτισμικό πλούτο της χώρας μας, ιδωμένο υπό το πρίσμα της διαθεματικότητας. Τέθηκε ως επιδίωξη η καλλιέργεια σεβασμού και κατανόησης των ανομοιογενών πολιτισμικών εκφάνσεων κάθε περιοχής της Ελλάδας, με απώτερο σκοπό την προώθηση μιας γόνιμης συνοχής αυτών των ανομοιογενειών. Η πολιτισμική ποικιλία

της χώρας μας, λοιπόν, έγινε αντιληπτή ως μια αφορμή διερεύνησης και των ιστορικό-κοινωνικών αξιών· λαμβάνοντας υπόψη μας και σεβόμενοι το "διαφορετικό", προσπαθήσαμε να δώσουμε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές προς τη βαθύτερη συνειδητοποίηση και τον εμπλουτισμό της προσωπικής και πολιτισμικής ταυτότητας.

Ανά γεωγραφική περιφέρεια θέσαμε ερωτήσεις παρμένες από τη ζωή και τη δράση ηρώων της ελληνικής μυθολογίας, από το απώτερο και πρόσφατο ιστορικό μας παρελθόν, αλλά και από μουσειακό υλικό. Φροντίσαμε να εναρμονίζονται με την καθημερινότητα και τα βιώματα του μέσου μαθητή, να συνδέονται με τα ενδιαφέροντά του και πολλές φορές να δίνονται με ελκυστικό-χιουμοριστικό τρόπο. Το αποτέλεσμα ήταν να έχουμε ένα σύνολο βατών ερωτήσεων ενδεικτικών του πολιτισμικού "ιστού" της χώρας μας.

Εκπαιδευτικά βίντεο

Τα εκπαιδευτικά βίντεο εισάγουν τα σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα της κάθε περιφέρειας, δηλαδή τις ΠΟΛΥ ΑΓΡΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Υποστηρίζονται από μουσικά τραγούδια Ελλήνων τραγουδιστών ή από κλασική μουσική. Είναι σύγχρονα, με πολύ χιούμορ αλλά και συγκίνηση σε ορισμένα θέματα (π.χ. Τροχαία ατυχήματα με θύματα άγρια ζώα). Παιδαγωγικά λειτουργούν εμπνευστικά στο παιχνίδι και διαμορφώνουν μια χαρούμενη και ψυχαγωγική ατμόσφαιρα.

ΟΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι παιδαγωγικές αρχές του προγράμματος προκύπτουν από την Παιδαγωγική και Διδακτική Επιστήμη και συνάδουν με τη φιλοσοφία και τους θεσμούς των Διαθεματικών Αναλυτικών Προγραμμάτων για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η διαδραστική παρουσίαση αξιοποιεί τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, επιδίωξη που προωθείται τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εκπαίδευση των χωρών-μελών της όσο και από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού με πρόσφατα παραδείγματα τη χρήση του ηλεκτρονικού βιβλίου αλλά και την υλοποίηση των σχεδίων εργασίας (projects) .

Ειδικότερα, οι αρχές που αξιοποιούνται μέσα από το παιχνίδι:

Διαθεματικότητα. Όλα τα δομικά μέρη του παιχνιδιού (Ερωτήσεις, Εισαγωγικά Κείμενα, Εκπαιδευτικά βίντεο) είναι δομημένα στο πλαίσιο της διαθεματικότητας συνδυάζοντας γνώσεις και στρατηγικές μάθησης τόσο από τις θετικές όσο και από τις ανθρωπιστικές επιστήμες, αλλά και από τον αθλητισμό και την καθημερινότητα. Επιπλέον, στον Οδηγό Δασκάλου συμπεριλαμβάνονται αναλυτικές πληροφορίες για όλα τα θέματα που αναφέρονται.

Η Βιωματική μάθηση. Το παιχνίδι έχει τη λογική ενός τηλεοπτικού και video game παιχνιδιού. Σχετίζεται, δηλαδή, με τα σύγχρονα βιώματα των παιδιών συνδυάζοντας τις αρχές του Μιντιακού Γραμματισμού (Media Literacy) με την καθημερινή ζωή στο σχολείο (Every Day in School).

Εποπτικότητα. Αξιοποιώντας τη βασική αρχή του Αριστοτέλη και, στη συνέχεια, του Κομμένιου ότι «η διδασκαλία ξεκινά πρώτα από τα πράγματα, τις εμπειρίες, και

μετά προχωρεί στις λέξεις» το πρόγραμμα *Οι Αγρι-άνθρωποι, Πολίτες του Μέλλοντος* μεταδίδει όλες τις πληροφορίες και τα περιβαλλοντικά μηνύματα μέσα από τη δύναμη και την αποτελεσματικότητα της εικόνας.

Παιδοκεντρικότητα. Στο διαδραστικό παιχνίδι η γνώση προέρχεται από παιδιά και απευθύνεται σε παιδιά. Οι βασικοί ήρωες Αγρι-άνθρωποι, είναι παιδιά και έφηβοι όπως και οι μαθητές/τριες. Επίσης, οι πληροφορίες (βίντεο, ερωτήσεις κλπ.) έχουν παιδαγωγικά διαμορφωθεί με στόχο να ανταποκρίνονται στη σύγχρονη πραγματικότητα του παιδικού μαθητικού πληθυσμού.

Ενεργητική μάθηση. Τα παιδιά από την αρχή της παρουσίασης καλούνται να συμμετάσχουν σ' αυτή με τις απαντήσεις που δίνουν και να τη διαμορφώσουν. Ως παίκτες, καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις (ΠΟΛΥ ΑΓΡΙΕΣ) και –στην ουσία- να βρουν τις αιφροδικές λύσεις σε κρίσιμα περιβαλλοντικά ζητήματα της χώρας.

Παιγνιώδης μορφή μάθησης. Τα παιδιά σήμερα λόγω των ταχύτατων εξελίξεων δέχονται καθημερινά πολλές πληροφορίες. Όλα τα σύγχρονα παιδαγωγικά δεδομένα συγκλίνουν στην άποψη ότι η κατανόηση ενός όγκου γνώσεων επιτυγχάνεται μέσα από τη δημιουργικότητα και τη χαρά στο σχολικό χώρο. Αυτό επιδιώκει και η παρουσίαση αξιοποιώντας διασκεδαστικές διαδραστικές ερωτήσεις και εποπτικά και χιουμοριστικά βίντεο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο τέλος του προγράμματος όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες γίνονται Αγρι-άνθρωποι και Πολίτες του Μέλλοντος. Αυτό σημαίνει ότι έχουν μάθει πολλές πληροφορίες για τη χώρα στην οποία ζουν και μεγαλώνουν. Έχουν γνωρίσει από κοντά πολλά περιβαλλοντικά ζητήματα και έχουν συνειδητοποιήσει ποιος είναι ο ενδεδειγμένος αιφροδικός τρόπος διαχείρισης τους. Είναι Πολίτες του Μέλλοντος, γιατί έχουν συνδιαμορφώσει το μέλλον τους δίνοντας καίριες απαντήσεις σε καίρια περιβαλλοντικά και πολιτισμικά ζητήματα. Έχουν κάνει την άγρια ζωή, κομμάτι της ζωής τους. Αγαπούν τη φύση και επιθυμούν να συμβιώνουν αρμονικά μαζί της με στόχο τόσο της διατήρησης της άγριας ζωής όσο και την ανάπτυξη και πρόοδο της χώρας τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ (2002). Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Γράμμου./ Ο δικός μου Γράμμος - Χάρτες του τόπου (εκπαιδευτικό πρόγραμμα). Θεσσαλονίκη.
- ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ (2005). *Το βαλιτσάκι της καφέ αρκούδας*. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Θεσσαλονίκη.
- ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ (2005). Οι Χαρτογράφοι του Βέρνου και του Βαρνούνα. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Θεσσαλονίκη.
- BirdLife International (2012). Species factsheet: *Aquila chrysaetos*, <http://www.birdlife.org> on 08/04/2012. European Commission http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/threatened/a/aquila_chrysaetos_en.htm

- Breitenmoser C., Okarma H., Kaphegyi T., Wallmann U., Muller U. (1999). *Final Draft Action Plan For Conservation of the Eurasian Lynx (Lynx lynx) in Europe*. Council of Europe, Strasbourg, France
- Day, B. A. & Monroe, M. C. 2000. *Environmental Education & Communication for a Sustainable World: Handbook for International Practitioners*. Academy for Educational Development, NW, Washington.
http://eric.ed.gov/PDFS/ED452029.pdf/en/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=35&Itemid=29.
- Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία (2009). Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Επιμέλεια Έκδοσης: Α. Λεγάκις & Π. Μαραγκού. Αθήνα
- Gour, J. (2001). "Aquila heliaca" (On-line), *Animal Diversity Web*. Accessed April 07, 2012 at http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/accounts/information/Aquila_heliaca.htm
- Haritakis I. Papaioannou & Vassiliki I. Kati (2007). "Current status of the Balkan chamois (*Rupicapra rupicapra balcanica*) in Greece: Implications for conservation", *Belgian Journal of Zoology*, 137 (1), 33-39.
- Jacobs, H. H. 1989. *Interdisciplinary Curriculum: Design and Implementation*. Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, Va.
<http://eric.ed.gov/PDFS/ED316506.pdf>
- Knoll, M. 1997. "The project method: Its vocational education origin and international development". *Journal of Industrial Teacher Education*, 34(3), 59-80, <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JITE/v34n3/Knoll.html>.
- Kress, G. R. 2003. *Literacy in the New Media Age*. London: Routledge.
- WWF Action Plan for the Golden Jackal (*Canis Aureus L.*) in Greece, (2004)

Διαδικτυακές παραπομπές

- www.arcturos.gr
www.fdedp.gr
www.herpetofauna.gr
lifeagainstopoison.wordpress.com
www.minenv.gr
natura2000.eea.europa.eu
<http://www.olympusfd.gr>
www.ornithologiki.gr
www.spp.gr
www.wild-anima.gr
www.wwf.gr